

kelti. Ez a kis galaxis tulajdonképpen az NGC 5982, mely ha jól tudom, egy elliptikus típusú csillagváros, kb. $11^m,7$ fényes. A K-i irányban elhelyezkedő nagyméretű spirálgalaxis az NGC 5985, amilyen jól mutat a felvételeken, olyan rosszul fest a műszerben. Kiterjedése kb. $4' \times 2',5$, felületi fényessége csekély, kb. $12^m,2$. (Kernya János Gábor, 1998)

23,5 MC, 75x: NGC 5985: A legnagyobb a sorozatban. Igen feltűnő, bár nem nagy a felületi fényessége. NGC 5982: Fényes magja EL-sal jól érezhető, egyébként pislákol. NGC 5981: Ennek a legnagyobb a felületi fényessége, biztosan látható. NGC 5976: Először csak EL-sal, később KL-sal is azonosítható. NGC 5976A: Ez kicsit bizonytalan. EL-sal jön, de nem 100% a létezése. (Dán András, 1997)

BERKÓ ERNŐ

Az Észak-Amerika-köd

Tücsökciripeléses nyári éjszakákon, amikor a Hattyú magasan a fejünk fölött szárnyal a Tejútban, egy fényes és nagy diffúz köd csábítja a megfigyelőt a Denebtől délkeletre. Az NGC 7000, vagyis az Észak-Amerika-köd több mint 3° kiterjedésű, és egy sötét köd választja el a vele egy látómezőben látható kisebb és halványabb szomszédjától, az IC 5067-70-tól, vagy másképpen Pelikán-ködtől.

Szabad szemmel egy átlagosan tiszta, falusi éjszakán könnyen észrevettem, mint kis ködlő foltot. Különböző keskeny- és szélessávú mély-ég szűrőket tartottam a szemem elé. Az LPR szűrők lágyan kiemelték az égi háttérből, míg a vonalszűrők (pl. OIII) markáns kontrasztjavulást eredményeztek.

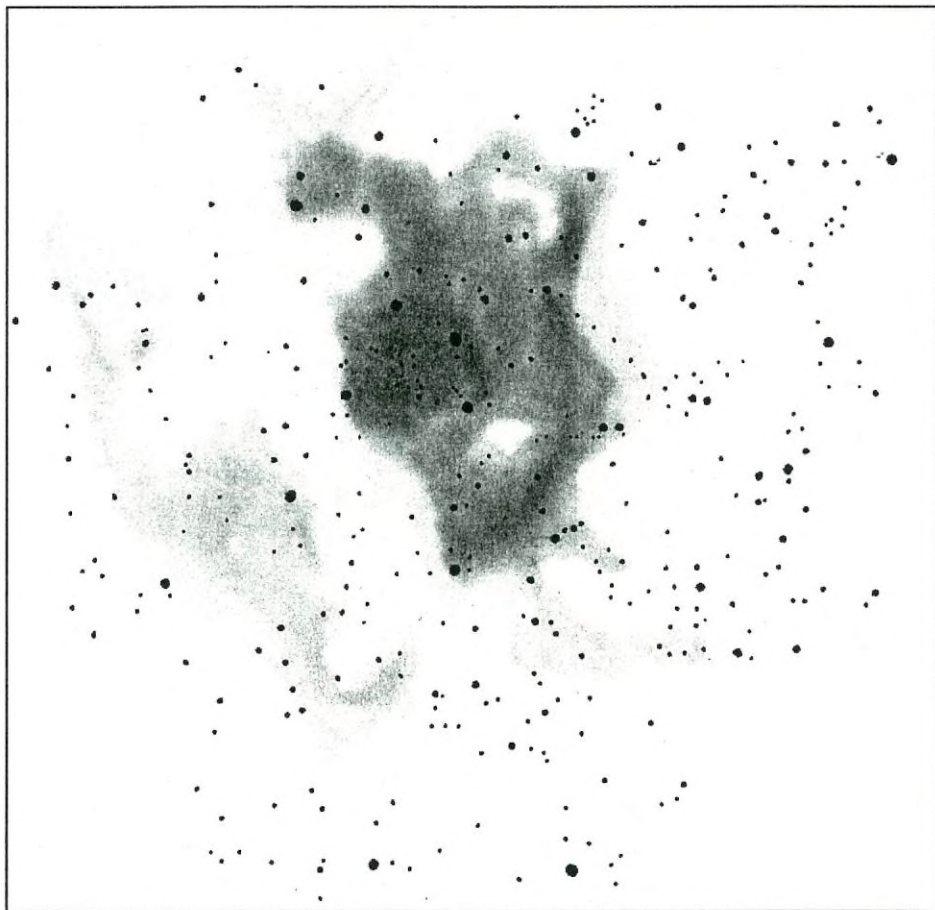
A következő lépést egy egészen kis távcső jelentette. 48/135-ös teleobjektívra szereltem okulárkihuzatot. 6x-os nagyítás 11° látómezővel és OIII szűrővel csodálatosan mutatta mind az Észak-Amerika, mind a Pelikán alakot.

Idén nyáron 100/800-as apokromáttal nézegettem az égnek ezt a területét. 20x-os nagyítást használva, $3,5^\circ$ -os látómezővel csodálatosan gazdag csillagmező fogadott. Százával pislogtak a halvány vagy kevésbé halvány csillagok. Csak egy bökkenő volt: a telehold jözszerével teljesen eltüntette a máskor oly látványos diffúzköd-tengert. Bízva az eljövendő holdfénymentes éjszakákban, nekikezdtem lerajzolni a csillagkörnyezetet.

Három éjszakámba telt, mire elfogadható mennyiségű csillagot sikerült papírra vetnem. Néha OIII szűrővel elnézegettem az egyre terebélyesebb ködöt is, és rájöttem, hogy a $3,5^\circ$ -os látómező kevés lesz, mivel jócskán túlnyúlik azon. Ezért a csillagokat kb. 5° -os területen voltam kénytelen lerajzolni.

Rajzolás közben két érdekes nyílthalmazba botlottam: Az egyik nagyjából az Észak-Amerika-köd közepén látható. Sűrű, sok apró csillagot tartalmaz, melyet a 20x-os nagyítás még nem tud tökéletesen bontani. A halmaz az NGC 6996 jelölést viseli. A másik egy kicsi és elég jellegtelen objektum a 60 Cygnitól kicsit távolabb. Katalógusszáma CR 428. Hét apró, egyforma fényes csillag csoportosul, szabálytalan alakban. Az ágasvári tábor harmadik éjjelén már viszonylag jól látszottak a kiterjedt, sok látómezőn át kigyózó diffúz ködök, melyek közt természetesen az Észak-Amerika volt a legfényesebb. OIII szűrővel nézve rendkívül éles „partvonalai” látszottak. Különösen a ködben vágó sötét ködök környéke tűnt kontrasztosnak. Az 57 Cygni éppen egy ilyen sötét ködben található, amely mint egy torz „T” betű, elválasztja egymástól az Észak-

Amerika-ködöt a Pelikán-ködtől. Mellesleg ez utóbbi egy nagyon halvány diffúz ködökből álló terület egyik fényesebb része, és összefolyik az IC 5068-cal, vagyis a Cygnus-övvel. Az Uranometria 85. oldalán lévő térkép jó eligazítást nyújt ezekről a ködökről, bár korántsem tartalmazza valamennyit.

10 L, 20x, LM ~5° (Lőrincz Imre)

Visszatérve az Észak-Amerika-ködhöz, megpróbáltam megbecsülni a legnagyobb kiterjedését: úgy 4° körülnek tűnt, de minél kisebb távcsővel (és nagyobb látómezővel) néztem, annál nagyobbak látszott. Csodálatosan szép objektum, tele részletekkel, fényesebb és halvány részekkel. Rajzolni is érdemes a türelmes megfigyelőnek.

LŐRINCZ IMRE